

Vijeće za nuklearnu sigurnost

Hrvatskom saboru Godišnje izvješće za 2005. godinu o stanju nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj

Osnovno o Vijeću za nuklearnu sigurnost

Vijeće za nuklearnu sigurnost osnovano je kao savjetodavno tijelo Hrvatskoga sabora temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti (Narodne novine 173/03), članak 25.

Hrvatski sabor na sjednici od 1. listopada 2004. donio je odluku o imenovanju (NN 140/04) predsjednika i članova Vijeća za nuklearnu sigurnost. Imenovani su prof.dr.sc. Nikola Čavlina, predsjednik te prof. dr.sc. Krešimir Čosić, dr.sc. Svetozar Musić, mr.sc. Kažimir Vrankić i Hrvoje Perharić, dipl.ing., članovi Vijeća.

Vijeće je izabralo Hrvoja Perharića za podpredsjednika Vijeća i o tome je pismeno obaviješten Predsjednik Sabora (pismo od 17.02.2005.).

Prema Zakonu o nuklearnoj sigurnosti Vijeće obavlja sljedeće poslove:

1. daje mišljenje na prijedloge podzakonskih akata koji se donose na temelju odredaba Zakona o nuklearnoj sigurnosti, te druge podzakonske akte, potrebne za njegovu provedbu,
2. daje prijedloge i mišljenja Hrvatskom saboru o:
 - strategiji razvoja nuklearne sigurnosti,
 - organizaciji nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
 - međunarodnoj suradnji na području nuklearne sigurnosti, a posebno o pristupanju i provedbi međunarodnih ugovora iz tog područja,
 - drugim aspektima nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
3. podnosi godišnje izvješće Hrvatskom saboru o stanju nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj.

Način rada Vijeća uređuje se poslovnikom. Poslovnik Vijeća za nuklearnu sigurnost usvojen je na sjednici Vijeća od 28.04.2005.

Zakonom o nuklearnoj sigurnosti predviđeno je da se stručni i tehnički poslovi za Vijeće obavljaju u Državnom zavodu za nuklearnu sigurnost.

Organizacija nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj

Tijelo državne uprave nadležno za poslove nuklearne sigurnosti je Državni zavod za nuklearnu sigurnost koji je osnovan temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti kao državna upravna organizacija.

U svrhu provedbe mjera nuklearne sigurnosti i zaštite, predviđeno je da Državni zavod za nuklearnu sigurnost obavlja sljedeće poslove:

1. izdaje dozvole za obavljanje nuklearne djelatnosti u svezi s nuklearnim materijalom ili posebnom opremom,
2. provodi nezavisne analize sigurnosti i izdaje rješenja odnosno potvrde za smještaj, projektiranje, gradnju, uporabu te razgradnju objekta u kojem će se obavljati nuklearna djelatnost,
3. vodi očevidnike o dozvolama, suglasnostima, rješenjima i potvrdama, koje izdaje u okviru svojih ovlasti,
4. obavlja upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona,
5. obavlja inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona,
6. osigurava stručnu pomoć za provođenje državnog plana i programa postupaka u slučaju nuklearne nesreće, putem djelovanja Tehničkog potpornog centra,
7. osigurava stručnu pomoć u poslovima suzbijanja nedozvoljenog prometa nuklearnog materijala tijelima državne uprave nadležnim za te poslove,
8. prati stanje sigurnosti nuklearnih elektrana u regiji i provodi procjenu opasnosti od mogućih nuklearnih nesreća u njima, a osobito za Nuklearnu elektranu Krško u Sloveniji i Nuklearnu elektranu Paks u Mađarskoj,
9. provodi obveze koje je Republika Hrvatska preuzela prema međunarodnim konvencijama i bilateralnim sporazumima, a odnose se na nuklearnu sigurnost i primjenu mjera zaštite u svrhu neširenja nuklearnog oružja,
10. surađuje s međunarodnim i domaćim organizacijama i društvima s područja nuklearne sigurnosti, te imenuje svoje stručne predstavnike koji sudjeluju u radu tih organizacija i društava ili prate njihov rad,
11. koordinira poslove tehničke suradnje s Međunarodnom agencijom za atomsku energiju za sve sudionike iz Republike Hrvatske,
12. potiče i podupire razvojno-istraživački rad u skladu sa zahtjevima i potrebama razvoja nuklearne sigurnosti u Republici Hrvatskoj,
13. izdaje upute za provođenje međunarodnih preporuka i normi u području nuklearne sigurnosti i zaštite,
14. obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti na temelju ovog Zakona, propisa donesenih na temelju ovog Zakona i drugih propisa.

Zavod za nuklearnu sigurnost počeo je s radom 1. lipnja 2005. godine. Radom upravlja ravnatelj, kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske.

Temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti u sklopu DZNS djeluje Tehnički potporni centar (TPC) sa zadaćom pružanja stručne pomoći i potpore tijelima državne uprave nadležnim za krizna stanja, za slučaj nuklearne nesreće. U 2005. godini uspješno su provedene 3 vježbe TPCa, kao i 6 međunarodnih vježbi ConvEx rezina od 1a do 3. Sustav za rano upozoravanje za slučaj nuklearne nesreće (SPRU) djelovao je zadovoljavajuće. Tijekom 2005. godine nije zapaženo povećanje radioaktivnosti na teritoriju RH kao posljedica rada nuklearnih postrojenja u okolini RH.

Državni zavod za nuklearnu sigurnost osnovan je i provodi poslove u skladu sa Zakonom o nuklearnoj sigurnosti.

Međunarodna suradnja na području nuklearne sigurnosti

S Međunarodanom agencijom za atomsku energiju (IAEA) ostvaruje se tehnička suradnja za čiju je koordinaciju, temeljem Zakona o nuklearnoj sigurnosti nadležan DZNS.

RH sudjeluje na regionalnim projektima vezanim uz korištenje nuklearnih tehnologija u medicini, znanosti, zaštiti osoba i okoliša te u aktivnostima nuklearne sigurnosti.

Veliki je broj međunarodnih ugovora i konvencija povezanih s nuklearnom sigurnošću:

- ❖ Zajednički protokol o primjeni Bečke konvencije i Pariške konvencije (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Bečka konvencija o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Ugovor o neširenju nuklearnog oružja (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Sporazum između Republike Hrvatske i IAEA o primjeni garancija u svezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja (NN-MU br. 13/94),
- ❖ Dodatni protokol uz Sporazum između Republike Hrvatske i IAEA o primjeni garancija u svezi s Ugovorom o neširenju nuklearnog oružja (NN-MU br. 7/00),
- ❖ Konvencija o fizičkoj zaštiti nuklearnog materijala (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Konvencija o ranom izvješćivanju o nuklearnoj nesreći (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Konvencija o pomoći u slučaju nuklearne nesreće ili radiološke opasnosti (NN-MU br. 12/93),
- ❖ Konvencija o nuklearnoj sigurnosti (NN-MU br. 13/95),
- ❖ Zajednička konvencija o sigurnosti zbrinjavanja istrošenog goriva i sigurnosti zbrinjavanja radioaktivnog otpada (NN-MU br. 3/99),
- ❖ Revidirani dodatni sporazum o pružanju tehničke pomoći Vladi RH od strane IAEA (NN-MU br. 9/97),
- ❖ Sporazum između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o pravodobnoj razmjeni informacija u slučaju radiološke opasnosti (NN-MU br. 9/98),
- ❖ Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Mađarske o pravodobnoj razmjeni informacija u slučaju radiološke opasnosti (NN-MU br. 11/99),

- ❖ Konvencija o privilegijama i imunitetima UN i Konvencija o privilegijama i imunitetima specijaliziranih ustanova (NN-MU br. 12/93 , 10/99),
- ❖ Statut Međunarodne agencije za atomsku energiju, IAEA (NN-MU br. 6/94 i 8/00),
- ❖ Konvencija o sveobuhvatnoj zabrani nuklearnih pokusa (NN-MU br. 1/01).

Obveze preuzete navedenim međunarodnim ugovorima i konvencijama provode se u okviru nadležnosti Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te Državnog zavoda za nuklearnu sigurnost.

Sukladno obvezama iz Nacionalnog programa RH za pridruživanje Europskoj uniji posebna se pažnja mora posvetiti harmonizaciju zakonodavstva. Pravilnik o kontroli nuklearnog materijala i posebne opreme (NN 120/2005) usaglašen je s regulativom EU te odredbama Euratom ugovora.

Neširenje nuklearnog oružja je obveza iz međunarodnih ugovora kojih je RH stranka, također kao i provođenje mjera jamstava (safeguards) što je u nadležnosti DZNS. U sklopu mjera jamstava inspektor IAEA je izvršio inspekciju na Institutu Ruđer Bošković, gdje nisu ustanovljena nikakva odstupanja.